

تبیین عوامل مؤثر بر خلق شهر شاد با رویکرد معادلات ساختاری (مطالعه موردی: شهر بهبهان)

رحیم بردی آنامرادنژاد *

دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری، گروه جغرافیا، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

عبدالمطلب کریم زاده

دانشجوی دکتری گروه جغرافیا برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران.

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۱/۰۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۱۸

چکیده

شهر شاد، شهری زنده و پویاست که روابط اجتماعی را تسهیل می‌نماید و با افزایش مشارکت مردمی باعث ایجاد محیطی سرزنده و باکیفیت زندگی بالا می‌شود. هدف از انجام پژوهش حاضر شناسایی و تبیین عوامل مؤثر بر خلق شهر شادی در محیط‌های شهری و به‌ویژه در شهر بهبهان می‌باشد. در ابتدا با بررسی پیشینه پژوهش و مطالعات انجام‌شده و همچنین با توجه به جمع‌بندی نظریات مختلف و تجارب بررسی‌شده شاخص‌های اساسی در زمینه خلق شهر شاد مورد شناسایی قرار گرفته و این شاخص‌ها با استفاده از روش دلفی و با نظر متخصصان در حوزه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری آشنا به شهر بهبهان (۲۵ نفر) در دو مرحله اصلاح‌شده و در غالب مدل کلی تنظیم شدند. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد عوامل اساسی در خلق شهر شاد در بهبهان شامل شاخص‌های فضایی، کالبدی، اجتماعی، اقتصادی، زیباشناختی، زیست‌محیطی و فرهنگی می‌باشند. همچنین در ادامه، این مدل با استفاده از فرایند تحلیل عاملی در نرم افزار Smart PLS در شهر بهبهان مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت و نتایج نشان داد بین هریک از شاخص‌های پژوهش و شادی ارتباط معناداری برقرار است. نتایج این تحقیق با یافته‌های اورکی و سماواتی همسو بوده است. در بین معیارهای مورد بررسی شاخص فضایی، کالبدی و زیست‌محیطی به دلیل ضریب مسیر بالاتر از اهمیت بیشتری برخوردار می‌باشند. نوآوری تحقیق حاضر از آن جهت است که تاکنون تحقیقی در این موضوع در شهر بهبهان با مطالعه شاخص‌های متعدد و ارتباط آنها با شادی کودکان صورت نگرفته است.

واژگان کلیدی: شهر شاد، معادلات ساختاری، اسمارت پی ال اس، بهبهان.

مقدمه

در حال حاضر حدود ۵۵ درصد از جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کنند (Bin bishr, 2019:117) و تا سال ۲۰۵۰ بیش از ۷۰ درصد از جمعیت جهان در مناطق شهری زندگی خواهند کرد (United Nations, 2018). بدون شک امروز در یکی از انقلابی‌ترین دوره‌های تاریخ به سر می‌بریم و تحول دائمی به واقعیت انکارناپذیر و اساسی حیات بشر بدل شده است (Ahmadi et al, 2017:2). شادی یکی از مفاهیم محوری توسعه پایدار است که از سال ۲۰۰۰ به بعد در بحث‌های سازمان ملل در نظر گرفته شده است. به این صورت که اگر مردم یک جامعه احساس نشاط، خشنودی و رضایت‌مندی نکنند، نمی‌توان آن جامعه را توسعه یافته تلقی نمود که این نشان‌دهنده اهمیت شادی و نشاط در جامعه است (Veenhoven, 2017:2). اهمیت این موضوع تا آنجاست که از سال ۲۰۰۰، سازمان ملل برای سطح توسعه‌یافتگی کشورها، متغیر شادکامی را به‌عنوان یک متغیر کلیدی وارد محاسبات کرده است (Tamizifar, 2013:19) و راسکین متفکر اجتماعی، معتقد است: ثروتمندترین کشور، کشوری است که بیشترین افراد شاداب را داشته باشد (Eqlima, 2011:8). در پی چالش‌هایی که در همه جنبه‌های زندگی همچون حوزه‌های اجتماعی، زیست‌محیطی، اقتصادی تا حوزه سیاسی روی داده دست یافتن به محیط سالم شهری و حمایت از خوشبختی و رفاه به دغدغه‌ای جدی در مطالعات شهری بدل شده است (Wiking, 2014)، در همین راستا در مطالعات جدید شهری، شادی به یک مفهوم کلیدی تبدیل شده و ادبیات شادی روی نقش مکان، جوامع محلی و پیوستگی اجتماعی و حس تعلق حساب جدی باز می‌کند. انریکه پنالوسا، شهردار بوگوتا، با ابداع مفهوم "شادی شهری" پتانسیل شادی و رفاه را در سیاست‌های دولتی، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری آشکار نمود. سیاست‌های پنالوسا و تصمیم‌گیران در "زیرساخت‌های رفاه"، نقش حیاتی برنامه ریزان و تصمیم‌گیران را در کمک به ارتقای کیفیت زندگی و شادی ساکنان شهرهایشان مورد تأکید قرارداد. موسسه نظرسنجی گالوپ هم شادی را یکی از اولویت‌های اصلی جامعه معرفی کرد (Harding, 1985:229) و از دهه ۱۹۷۰ به بعد مطالعات متعددی مربوط به شادی در کشورهای صنعتی انجام گرفت که در سال ۲۰۱۶ دانمارک و سال ۲۰۱۸ فنلاند شادترین کشورها بودند و طبق همین نظرسنجی‌ها ایران دارای نشاط و شادی پایین و دومین کشور غمگین جهان است (United Nations, 2017). همچنین انجمن روانشناسی ایران، میزان افسردگی در سال ۱۳۹۰ را ۱۲ درصد و در سال ۱۳۹۳ را ۲۱ درصد گزارش دادند (www.fararu.com). بر اساس این آمارها گویی شادی پدیده است که با گذر زمان در ایران کم‌رنگ‌تر می‌شود و این بیانگر نیازمند توجه بودن کشور به بحث نشاط و شادی اجتماعی است. به نظر می‌آید بخش قابل توجهی از این وضعیت را می‌توان در بررسی کیفیت فضاهای شهری جست‌وجو کرد. به‌گونه‌ای که کمیت و کیفیت فضاهای شهری زمینه‌ساز شادمانی شهروندان در کلان‌شهرها در مقایسه با استانداردهای جهانی نیاز به بازنگری جدی دارند (Samavati, 2016). مطالعات و تجربیات جهانی نشان می‌دهد که کیفیت شهر و فضاهای شهری عاملی کلیدی در شادمانی بوده و از طریق ایجاد فضاهایی بانشاط

و سرزنده می‌توان زمینه‌ساز شادی شهروندان در مقیاسی فراتر از فضاهای عمومی شد (Samavati & Ranjbar, 2017). با رجوع به داده‌های جهانی مبنی بر وضعیت شادی در ایران و با توجه به مطالعات محدود بررسی شادمانی در فضاهای شهری ایران، این پژوهش به دنبال دریافت عوامل مؤثر بر شادی در فضاهای شهری به‌ویژه در شهر بهبهان می‌باشد. در شهر بهبهان، مشکلات عدیده‌ای برای کودکان و نوجوانان در زمینه دسترسی به محیط امن برای عبور دوچرخه و پیاده و همچنین برخورداری از فضاهای سبز شهری و پارکهای بازی وجود دارد. ضعف طراحی شهری و کمبود المان‌های شادی‌بخش و همچنین ضعف شاخص‌های زیست‌محیطی در زمینه پاکیزگی و نظافت در محیط‌های شهری از دیگر مسایل این شهر بشمار می‌روند. براین اساس تحقیق حاضر بدنبال پاسخگویی به سوالات زیر می‌باشد:

۱- بین شاخص‌های فضایی، کالبدی، زیباشناختی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی و شاخص شادی ارتباط معنی‌داری وجود دارد؟

۲- کدام شاخص‌ها در شادی کودکان از تأثیر بیشتری نسبت به دیگر شاخص‌ها برخوردارند؟
نوآوری تحقیق حاضر از آن جهت است که تاکنون تحقیقی در این موضوع در شهر بهبهان با مطالعه شاخص‌های متعدد و ارتباط آنها با شادی کودکان صورت نگرفته است.

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

شادی یکی از مهم‌ترین هیجانات انسانی است، اگر هیجانات به شش دسته خشم، نفرت، ترس، تعجب، ناراحتی و شادی تقسیم شود، شادی اساسی‌ترین هیجانی است که افراد در پی دستیابی به آن می‌باشند. اصطلاح شادی یک تاریخ طولانی دارد. فکر آن در دنیای غرب شکل گرفت و در طول سال‌ها با معانی مختلفی استفاده شده است. برخی معتقدند، از زمان ارسطو تلاش‌های زیادی برای درک و تعریف شادی صورت گرفته است (Ballas & Dorling, 2013:1247) و برخی دیگر اولین تلاش‌ها برای درک و تعریف شادی را به حدود ۶۰۰ سال قبل از میلاد، به چین نسبت می‌دهند (Tam, 2010:4). اما مطالعات علمی شادی از روانشناسی مثبت آغاز شده (Nawijn & Veenhoven, 2013:1) و به طیف وسیعی از علوم گسترش یافت (Easterline, 2017:7). شادمانی به درجه یا میزانی اطلاق می‌شود که شخص به‌وسیله آن درباره مطلوب بودن کیفیت کلی زندگی خود قضاوت می‌کند (Mousavi, 2013). مفاهیمی چون شادی، خوشبختی، رضایت از زندگی و اثر مثبت خیلی اوقات به‌عنوان مترادف به‌کاربرده می‌شود (McGillivray & Clarke, 2006). هرچند هر کس شادی را بر اساس واژگان خودش معنا می‌کند، عموماً مردم چیزهای مشابهی را آفریننده شادی خود می‌دانند (Lyubomirsky et al., 2011, Rojas, 2005).

رادان، معتقد است، شادی احساسی است که زمانی که شما متوجه شوید همه‌چیز دقیقاً همان چیزی است که باید باشد، تجربه می‌کنید (Radwan, 2014). شادی تحت تأثیر همه تأثیرات بالقوه در مورد رفاه شامل: درآمد، ویژگی‌های شخصی،

ویژگی‌های اجتماعی توسعه یافته، چگونگی گذراندن وقت، نگرش و اعتقاد به خود، دیگران و زندگی، روابط و محیط زیست گسترده تر اقتصادی، اجتماعی و سیاسی قرار دارد (Dolan et al, 2008:97). شادی یک مفهوم جمعی است که همه عناصر سیستم‌های شهری را در برمی‌گیرد (Montgomery, 2013:174). مفهوم شادی ناخالص ملی، بیانگر پیشرفت و توسعه است که فراتر از رشد اقتصادی است و ابعاد اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، زیست‌محیطی و دولتی را در برمی‌گیرد (Schroeder, 2018:2).

شادی شهری را می‌توان به عنوان مفهومی تعریف کرد که درک مثبت از یک مکان را برای افرادی که در آن زندگی می‌کنند، به وجود می‌آورد و آن‌ها را تهیج می‌کند تا زمانی طولانی‌تری آنجا بمانند و یا دوباره آن مکان را با همان تجربه انتخاب کنند؛ در حالی که تعریف یک مکان شاد سخت‌تر است. شهر شاد، شهری با کیفیت زندگی بالا است که نتیجه تأمین نیازهای ساکنان به بهترین شکل است. شهرهایی که مکان‌های مناسبی برای زندگی بسیاری از مردم هستند، همه چیزهای مورد نیاز زندگی مردم را دارند؛ بنابراین می‌توانند بر شادی مردم تأثیر بگذارند (Mirzaei et al, 2016:264). شهر شاد، شهری زنده و پویاست که روابط اجتماعی و سیاسی را تسهیل می‌نماید و مشارکت مردمی را رونق می‌بخشد. از طرفی موجب حفظ سلامتی می‌شود، طول عمر را افزایش می‌دهد و زمینه‌های خردورزی و اندیشه را به وجود می‌آورد (Tamizifar, 2013:20).

گام اول در ایجاد شهر شاد، شناسایی عوامل فیزیکی و روانی تندرستی است. سپس، باید به این نکته توجه کنیم که چگونه طراحی، معماری، برنامه‌ریزی و سیستم‌های شهری می‌توانند این عوامل را تحت تأثیر قرار دهند (www. Thehappycity.com). با توجه به این که شادی در شهرها به مقوله‌ای مهم در برنامه‌ریزی و طراحی شهری تبدیل شده، لذا توجه به عواملی که می‌تواند در ایجاد شهر شاد سهمی داشته باشد، ضروری است (Rezaei et al, 2016:8). ضرورت شادی در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی و اجتماعی دولت‌ها نیز خود را نشان می‌دهد. اگر دولت‌ها به بالا بردن سطح شادی در جامعه توجه کنند، در اجرای برنامه‌های خود موفق‌ترند و این موضوع در نهایت باعث بهره‌وری بیشتر افراد جامعه خواهد شد (Doyran & Mahammadi, 2015:2). دولت‌هایی که عملکرد خوبی دارند، نابرابری‌ها و بی‌عدالتی‌ها در سطح جامعه را کاهش می‌دهند و اقدامات مؤثر و جامعی در جهت افزایش سطح متوسط شادی به کار می‌بندند. شهر می‌تواند فرصت‌های گوناگونی را برای تجربه شادی و نشاط در اختیار شهروندان قرار دهد (Vaziri, 2015:21). در جغرافیای نو، عدالت و بی‌عدالتی را نمی‌توان فقط محدود به سنجش نابرابری‌های اقتصادی دانست؛ چراکه فضا یک بعد اساسی و بنیادی در جامعه انسانی است و عدالت و بی‌عدالتی در فضا نمایان می‌شود. در شهرسازی منظور توزیع فضایی کالبدی عناصر و خدمات شهری به صورت متعادل و متناسب با نیاز شهروندان در هر محله و ناحیه شهری است. هاروی نیاز را به عنوان مهم‌ترین معیار عدالت معرفی کرده است (Tahmasbizadeh et al, 2018:158).

رویکرد شهر شاد در ارتباط با علم روانشناسی محیطی است و از سال ۱۹۷۰ میلادی با مطالعات استنلی میلگرام و با مقاله تجربه زندگی در شهرها از مطالعات روانشناسی اجتماعی منتج شد. این رویکرد سابقه نسبتاً نو در شهرسازی دارد و توجه اصلی آن به موضوع زندگی اجتماعی است. ایده شهر شاد مونگومری با تأکید بر طراحی شهری بود و زمانی به ذهن وی خطور کرد که به دیدار شهردار بوگاتا رفت؛ شهری که در حال تبدیل شدن از یک شهر پر از مشکلات به یک شهر شاد بود. اقدامات شهردار بوگاتا، از جمله نخستین اقدامات قابل بحث در افزایش شادی در شهر بوده است (Montgomery, 2013:3). براساس دیدگاه مونگومری، یک شهر پس از تأمین نیازهای اولیه مانند غذا و مسکن باید به ما آزادی واقعی، امکان حرکت و ساخت زندگی‌ای که آرزو داریم را ارائه دهد. همچنین به شیوه‌های عادلانه، به افراد فضا، خدمات، امکانات، لذت، تفریح و هزینه تخصیص دهد ایجاد شهر شاد نیازمند زیرساخت‌های عاطفی است (Montgomery, 2013: 26).

پیشینه پژوهش:

در پژوهش‌های خارجی صورت گرفته در خلق شهر شاد می‌توان به پژوهش صورت گرفته در سال ۲۰۱۷ به وسیله سماواتی و رنجبر اشاره کرد. در این پژوهش تاثیر محرک‌های فیزیکی در خلق شادی در شهروندان در محیط در پیاده راه تاریخی تهران مورد بررسی قرار گرفت. در این پژوهش تاثیر شاخص‌های فیزیکی مانند عناصر زیست محیطی، انسجام فضایی، پیاده‌محوری، دوچرخه‌محوری، پوشش گیاهی مناسب، تنوع، نفوذپذیری فیزیکی، انعطاف‌پذیری، خوانایی و هویت مکان بر خلق شادی بررسی گردید. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد تمامی عناصر بیان شده بر خلق شهر شاد تاثیر مثبت و معناداری را دارا می‌باشند (Samavati & Ranjbar, 2017).

پارک و همکاران در سال ۲۰۲۰ در مقاله‌ای تحت عنوان « محله‌های شاد: بررسی شرایط محله و احساسات یک شهر در حال کوچک شدن با داده‌های تویتر » به این نتیجه رسیدند که مردم در شهر دیترویت در حال ارسال توییت‌های شاد بیشتر از توییت‌های منفی هستند. در محله‌هایی با ساکنین جوان و تحصیل کرده و دارای امکانات رفاهی (مانند امکانات تفریحی، کالج‌ها و مناطق تجاری) جرم و جنایت کمتر است. احساسات منفی به محله‌های خاص با شرایط خاص مرتبط است و تلاش‌های بازآفرینی باید در محله‌هایی با اولویت بالاتر انجام شود (Park et al, 2020).

در پژوهشی که در سال ۲۰۱۶ بوسیله میرزایی و همکاران انجام گردید شناسایی و بررسی عوامل موثر بر خلق شهر شاد مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس نتایج حاصل از این پژوهش با وجود این‌که عوامل اجتماعی و همچنین عوامل اقتصادی به میزان زیادی در شادی شهر تاثیرگذار هستند، ولی عوامل محیطی مثل کیفیت هوا، سر و صدا و دسترسی به فضای سبز به میزان زیادی بر سلامتی و شادی شهروندان تاثیرگذار می‌باشد. همچنین براساس نتایج حاصل از این پژوهش شادی یک نیاز اساسی بوده که با فراهم آوردن شرایط مناسب در شهرها می‌تواند تقویت گردد (Mirzaei et al, 2016).

در بین پژوهش های داخلی صورت گرفته، در پژوهشی که در سال ۱۳۹۹ به وسیله زنگی آبادی و همکاران انجام گردید، تبیین عوامل موثر در دستیابی به شهرشاد در کلانشهر شیراز مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد فاکتورهای اساسی در خلق شهرشاد در کلان شهر شیراز شامل شاخص های اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی، زیست محیطی و مدیریتی می باشند و بررسی این شاخص ها در شهر شیراز نشان داد متغیر اجتماعی- فرهنگی دارای بیشترین تاثیر بر خلق مولفه شادی شهر شیراز می باشد. همچنین مولفه های کالبدی و اقتصادی از جمله شاخص های اساسی در ایجاد مولفه شادی کم بشمار می روند (Zangiabadi & Mirzaei, 2020).

رحمانی در سال ۱۳۹۴ در پایان نامه خود با عنوان « بررسی و شناسایی عوامل موثر در شهر شاد (دوستدار کودک)» که به صورت یک مطالعه موردی در شهر تهران صورت گرفته عوامل موثر محیطی، فرهنگی، سازمانی و مدیریتی؛ و ایمنی و امنیتی بر ایجاد شهر دوستدار کودک به منظور برنامه ریزی شهری مبتنی بر نیازهای کودکان را مورد بررسی قرار داده است. جامعه آماری شامل دو گروه از کارشناسان سازمان زیباسازی شهر تهران و دانش آموزان پایه سوم تا پنجم ابتدایی تهران بودند. نتایج نشان داد که از نظر آماری تفاوت معنی داری بین عامل مدیریتی- سازمانی با سایر عوامل موثر (فرهنگی، محیطی، امنیتی) وجود دارد به طوری که این عامل کمترین تاثیرگذاری را بر ایجاد شهر شاد داشته است. همچنین از دیدگاه کودکان عامل فرهنگی به طور معنی داری اثر بیشتری از عامل محیطی داشته است (Rahmani, 2015).

صفوی مقدم و همکاران در سال ۱۳۹۴ در پژوهشی با عنوان « بررسی شهر دوستدار کودک و احساس شادی کودکان در شهر مشهد» که در آن ۲۵۰ نفر از کودکان ۹ تا ۱۲ ساله را مورد بررسی قرار داده به این نتیجه رسیده اند که بین مشارکت اجتماعی کودکان در فضای شهر مشهد و احساس شادکامی کودکان رابطه وجود دارد. برخورداری از امکانات شهری به میزان ۱۰ درصد تأثیرگذار بر احساس شادی کودک است که این رابطه در جهت مثبت است و هرچه امکانات و خدمات در فضاهای عمومی در شهر مشهد افزایش یابد، احساس نشاط در کودکان نیز افزایش می یابد (Safavimoghaddam et al: 2015).

در پژوهشی که در سال ۱۳۹۸ به وسیله اوریکی و همکاران انجام شد، تحلیل فضایی عوامل موثر بر خلق شهرشاد از نگاه شهروندان مورد بررسی قرار گرفت. در این پژوهش بعد از شناسایی عوامل با توجه به پیشینه پژوهش از روش تصمیم-گیری چند معیاره اترویی شانون به منظور بررسی عوامل موثر در شهرشاد استفاده شد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد، در بین ابعاد موثر بر خلق شهر شاد ابعاد فضایی و اجتماعی از اولویت زیادی برخوردارند و بعد از آنها بعد اقتصادی قرار دارد. همچنین در بررسی و مقایسه ارتباط بین هریک از متغیرهای زمینه ای پژوهش و شادی نتایج نشان داد بین متغیرهای زمینه ای تنها بین تحصیلات و شادی ارتباط معکوس برقرار بوده و بین متغیرهای جنس، تأهل و سن، نوع فعالیت و میزان استفاده از فضاهای شهری با شادی رابطه ای وجود ندارد. همچنین بررسی ها نشان داد بین نوع دسترسی به

فضاهای شهری و ابعاد اجتماعی با شادی ارتباط مستقیم و بین ابعاد اقتصادی با شادی ارتباط معکوس و معناداری برقرار است. همچنین بین ابعاد فضایی و شادی هیچ رابطه‌ای وجود ندارد (Oriki et al, 2019).

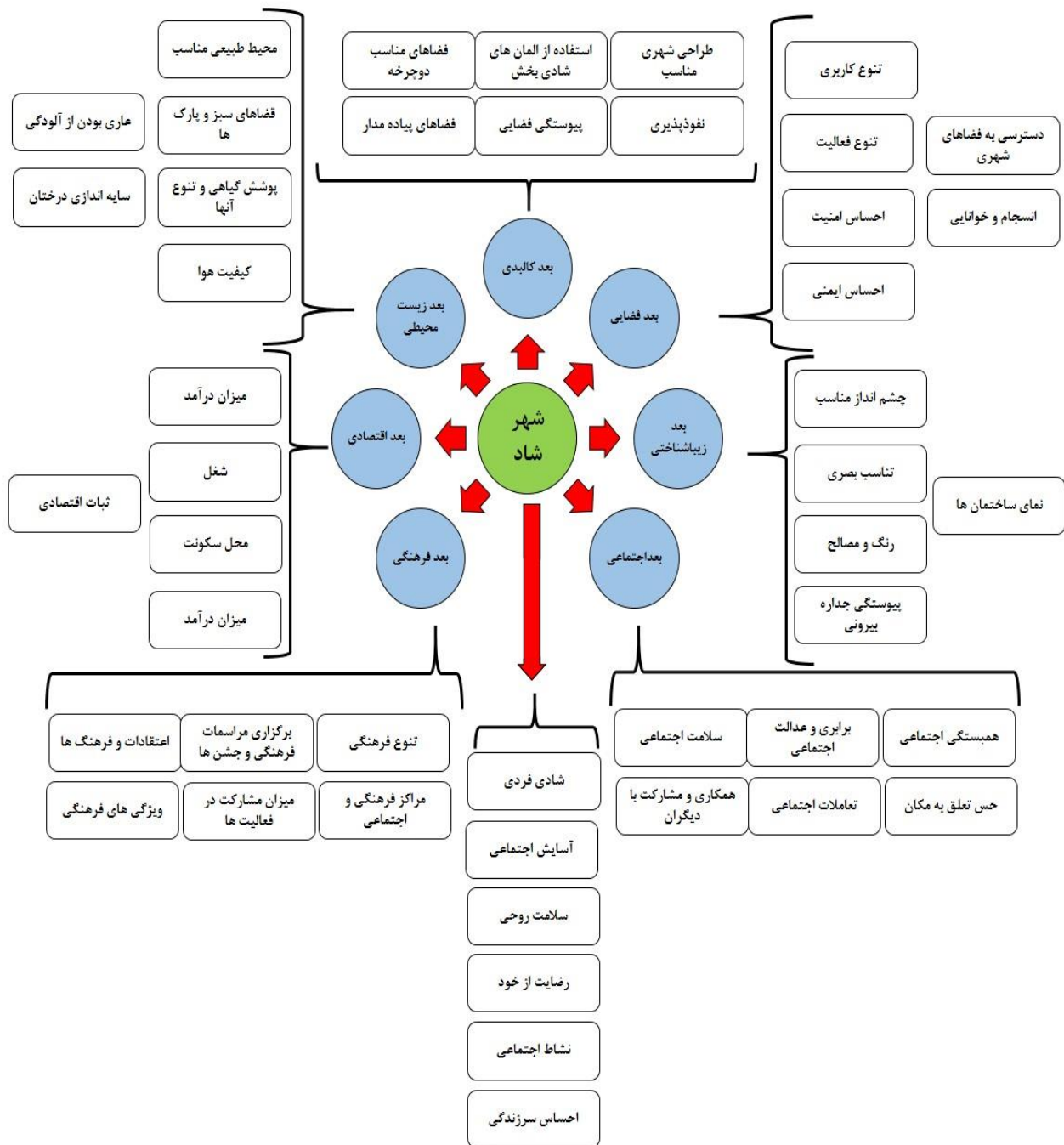
خوارزمی و همکاران در سال ۱۳۹۹، در تحقیق خود تحت عنوان « ارزیابی شاخص‌های شهر دوستدار کودک در کلانشهر مشهد» به بررسی وضع موجود و تاثیرگذاری هر یک از شاخص‌های شهر دوستدار کودک، تحلیل شکاف وضع موجود و مطلوب و همچنین تحلیل اختلاف بین مناطق در کلانشهر مشهد پرداختند و به این نتیجه رسیدند که اثرگذاری شاخص‌های شهر دوستدار کودک در مشهد بیانگر تاثیر تمامی شاخص‌های بومی سازی شده در مشهد می‌باشد و نتایج تحلیل شکاف نشان داد بین وضع موجود و مطلوب شاخص‌های فضاهای بازی و سبز و دسترسی به خدمات اختلاف معنی دار و شکاف بارزی وجود دارد (Kharazmi et al: 2020).

مواد و روش‌ها

روش تحقیق

پژوهش حاضر از لحاظ هدف، پژوهشی توصیفی-تحلیلی و از لحاظ کاربرد نتایج، پژوهشی کاربردی است. در این راستا در پژوهش حاضر در مرحله اول با بررسی پیشینه پژوهش و مطالعات انجام‌شده و با توجه به جمع‌بندی نظریات مختلف و تجارب بررسی‌شده شاخص‌های اساسی در زمینه خلق شهر شاد مورد شناسایی قرار گرفتند. در مرحله دوم این شاخص‌ها با استفاده از روش دلفی و با نظر متخصصان در حوزه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری آشنا به شهر بهبهان در ۲ مرحله مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته و شاخص‌های اساسی پژوهش تعیین شدند. این شاخص‌ها در قالب مدل مفهومی ارائه‌شده در شکل ۱ درآمدند که شامل ابعاد فضایی، کالبدی، زیباشناختی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و زیست‌محیطی می‌باشد. لازم به ذکر است که با توجه به پیشینه پژوهش تعداد متخصصان و خبرگان شرکت‌کننده در آزمون دلفی در بیشتر مطالعات پیشین انجام‌شده بین ۲۰ - ۱۴ نفر انتخاب شده است (Nikpour & Yarahmadi, 2019; Keshavarz, 2020; Veysinab et al, 2019). در پژوهش حاضر به‌منظور روایی بیشتر نتایج تعداد ۲۵ نفر از خبرگان و متخصصین به‌عنوان اعضای پانل دلفی انتخاب شدند.

تبیین عوامل موثر بر خلق شهر شاد با روی کرد معادلات ساختاری (مطالعه موردی : شهر بهبهان) ... ۸۵

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

مأخذ: نویسندگان

۸۶. فصلنامه علمی - پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی - سال پانزدهم، شماره چهارم، پاییز ۱۴۰۲

در ادامه پس از شناسایی معیارها برای محدوده مورد مطالعه از روش معادلات ساختاری و نرم‌افزار اسمارت پی ال اس برای بررسی مدل پژوهش در محدوده مورد مطالعه استفاده گردید. دلیل استفاده از معادلات ساختاری بررسی صحت مدل مورد بررسی به وسیله تحلیل عاملی تأییدی و بررسی درستی دسته‌بندی انجام شده در محدوده مورد مطالعه می‌باشد. جدول ۱ ابعاد و مؤلفه‌های مورد بررسی و نام‌گذاری هریک از آن‌ها را در تحلیل به وسیله نرم‌افزار اسمارت پی ال اس نشان می‌دهد.

جدول ۱. ابعاد و مؤلفه‌های تحقیق و نام‌گذاری هریک از آن‌ها در تحلیل به وسیله نرم‌افزار اسمارت پی ال اس

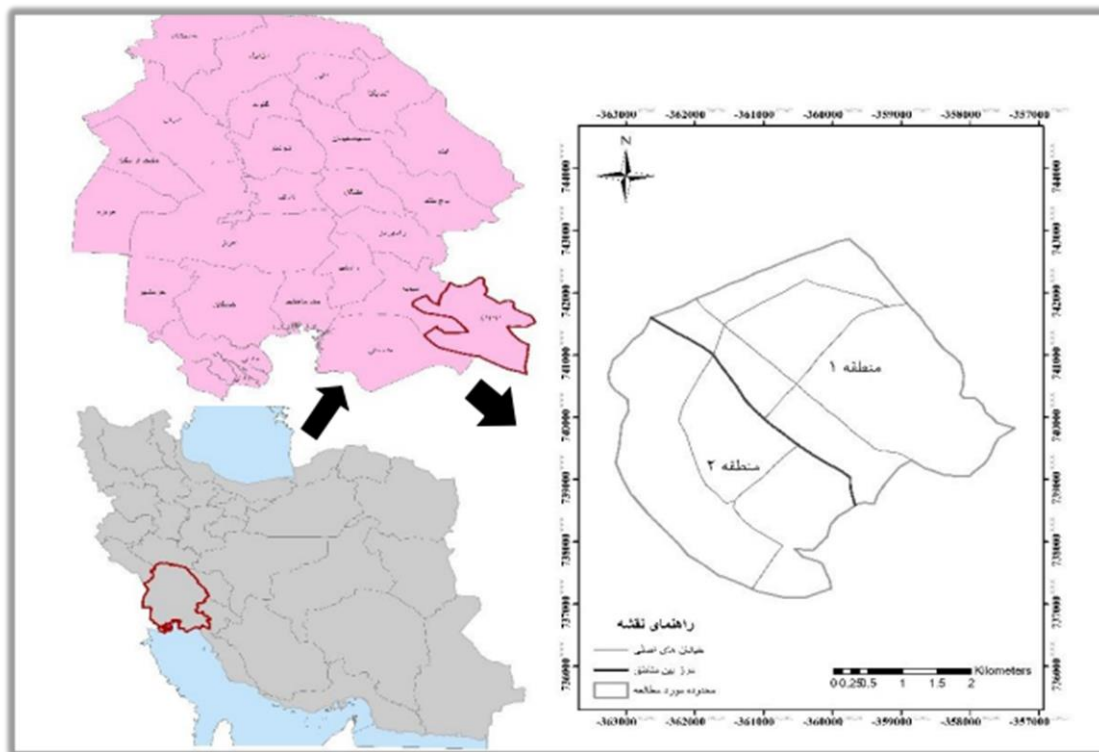
Table 1 . Research dimensions and components and the naming of each of them in the analysis by Smart PLS

معیار	زیرمعیار	معیار	زیرمعیار	معیار	زیرمعیار	معیار	
شاخص شادی	C1	شادی فردی	C19	زیباشناختی	بعد اقتصادی	C36	رضایت‌مندی از میزان درآمد
	C2	آسایش اجتماعی	C20	تناسب بصری		C37	رضایت‌مندی از شغل
	C3	سلامت روحی	C21	رنگ و مصالح		C38	رضایت‌مندی از محل سکونت
	C4	رضایت از خود	C22	پیوستگی جداره بیرونی		C39	احساس امنیت شغلی
	C5	نشاط اجتماعی	C23	نمای ساختمان‌ها		C40	ثبات اقتصادی
	C6	احساس سرزندگی					
بعد فضایی	C7	تنوع کاربری	C24	بعد	بعد	C41	محیط طبیعی مناسب
	C8	تنوع فعالیت	C25	اجتماعی	زیست‌محیطی	C42	فضاهای سبز و پارک‌ها
	C9	احساس امنیت	C26	سلامت اجتماعی		C43	پوشش‌های گیاهی و تنوع
	C10	احساس ایمنی	C27	برابری و عدالت اجتماعی		C44	کیفیت هوا
	C11	دسترسی به فضاهای شهری	C28	حس تعلق به مکان		C45	پاکیزگی و نظافت شهر
	C12	انسجام و خوانایی	C29	همبستگی اجتماعی		C46	سایه‌اندازی درختان
بعد کالبدی	C13	طراحی شهری مناسب	C30	بعد فرهنگی			
	C14	استفاده از المان‌های شادی‌بخش	C31	تنوع فرهنگی			
	C15	فضاهای مناسب برای عبور دوچرخه		برگزاری مراسمات فرهنگی و جشن‌ها			
	C16	فضاهای مناسب پیاده مدار	C32	اعتقادات و باورها			
	C17	پیوستگی فضایی	C33	مراکز فرهنگی و اجتماعی			
	C18	نفوذپذیری	C34	میزان مشارکت در فعالیت‌های شهروندی			
			C35	ویژگی‌های فرهنگی			

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان

محدوده مورد مطالعه

بهبهان شهری است در جنوب غربی ایران و مرکز شهرستان بهبهان در جنوب شرقی استان خوزستان است. بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵، جمعیت شهر بهبهان ۱۲۲۶۰۴ نفر بوده است. طول جغرافیایی آن ۵۰ درجه و ۱۴ دقیقه طول شرقی و ۳۰ درجه و ۳۶ دقیقه عرض شمالی و ارتفاع آن را ۳۱۳ متر از سطح دریا می باشد. آب و هوای بهبهان، نیمه بیابانی یا کوهپایه ای است و بالاترین دمای آن، به بیش از ۵۰ درجه در ماه های تیر و مرداد و پایین ترین دمای آن به کمتر از صفر درجه در پایان آذر و دی می رسد (<https://www.behbahan.ir>). در شکل ۲ موقعیت شهر بهبهان مشاهده می شود.

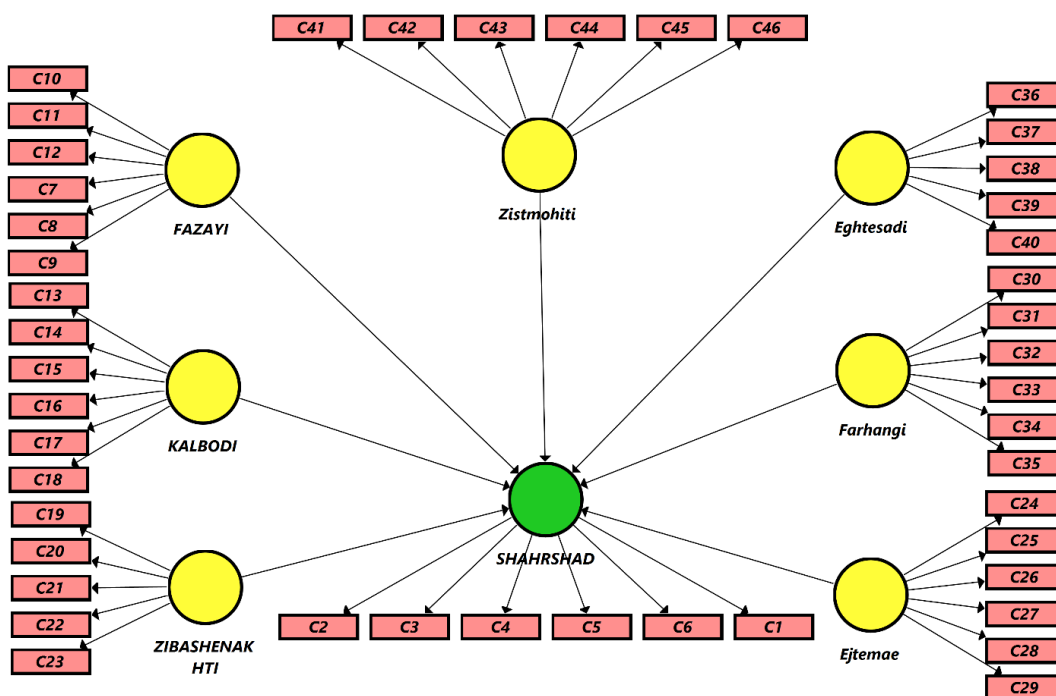

شکل ۲. موقعیت جغرافیایی شهر بهبهان

Figure 2. Geographical location of Behbahan city

یافته ها (تجزیه و تحلیل)

به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات و تدوین مدل بیان شده در این پژوهش از روش تحلیل عاملی تأییدی، روش حداقل مربعات جزئی و نرم افزار اسمارت پی ال اس استفاده شده است. این مدل به دلیل انجام معادلات پیچیده با حجم اندک و عدم حساسیت به نرمال بودن توزیع داده بسیار مورد توجه قرار گرفته است. مدل مورد بررسی شامل شکل ۳ می باشد.

شکل ۳. طرحی از مدل مورد بررسی

Figure 3. A sketch of the examined model

قبل از انجام تحلیل عاملی به بررسی کفایت حجم نمونه از شاخص کی ام او و کرویت بارتلت استفاده شده است. شاخص KMO نشان می‌دهد آیا داده‌ها برای انجام محاسبات تحلیل عاملی اکتشافی کافی است. نتایج مطابق جدول ۲ می‌باشد.

جدول ۲. آزمون KMO و کرویت بارتلت

Table 2. KMO and Bartlett's sphericity test

آزمون	مقدار KMO	مقدار بارتلت	Sig
مقادیر	۰/۷۲۶	۵۸۵۸/۰۳۰	۰/۰۰۰

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان

به‌منظور بررسی برازش مدل اندازه‌گیری در پژوهش حاضر از برازش مدل اندازه‌گیری، برازش مدل‌های ساختاری و برازش مدل کلی استفاده شده است. برازش مدل‌های اندازه‌گیری یک پژوهش شامل بررسی روایی و پایایی می‌باشد. برای محاسبه پایایی مدل سه شاخص ضریب بارهای عاملی، ضریب آلفای کرونباخ و همچنین پایایی ترکیبی سازه‌ها مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل از بررسی ضریب بارهای عاملی سازه‌ها نشان داد میزان بار عاملی برای تمامی

گویه های پژوهش به جز گویه C₁₂ بیشتر از ۰/۳ می باشد که پس از حذف این گویه و تکرار دوباره مدل ضریب بار عاملی برای تمامی گویه ها بیشتر از ۰/۳ محاسبه شد. ضریب بار عاملی بیشتر از ۰/۳ نشان دهنده این نکته می باشد که هر از سازه ها از بار عاملی کافی برخوردار هستند و می توانند مدل را به خوبی تبیین کنند. در ادامه به بررسی ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی سازه ها پرداخته شد که نتایج مطابق جدول ۳ می باشد.

جدول ۳. شاخص های ضریب آلفای کرونباخ، میانگین واریانس استخراج شده و پایایی ترکیبی سازه ها

Table 3. Indexes of Cronbach's alpha coefficient, mean variance extracted and composite reliability of the constructs

ردیف	شاخص	ضریب آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی سازه ها Composite Reliability	میانگین واریانس استخراج شده Average variance extracted
۱	فضایی	۰/۷۰۰	۰/۷۷۵	۰/۴۳۹
۲	کالبدی	۰/۷۲۰	۰/۸۰۲	۰/۴۰۷
۳	زیباشناختی	۰/۷۴۲	۰/۸۲۸	۰/۴۹۱
۴	اجتماعی	۰/۷۸۸	۰/۸۴۱	۰/۴۷۵
۵	فرهنگی	۰/۷۳۱	۰/۸۰۶	۰/۴۲۲
۶	اقتصادی	۰/۷۰۶	۰/۷۹۹	۰/۴۵۱
۷	زیست محیطی	۰/۸۱۰	۰/۸۵۲	۰/۵۰۲
۸	شادی	۰/۷۲۳	۰/۸۰۰	۰/۴۱۳

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان

همان طور که از جدول فوق قابل مشاهده می باشد میزان ضریب آلفای کرونباخ برای هریک از شاخص های پژوهش بیشتر از ۰/۷ و میزان ضریب پایایی ترکیبی سازه ها بیشتر از ۰/۷ می باشد. به دلیل آن که میزان قابل قبول برای ضریب آلفای کرونباخ و برای پایایی ترکیبی سازه ها بیشتر از ۰/۷ می باشد می توان بیان کرد هریک از شاخص های پژوهش از پایایی کافی برخوردار هستند. همچنین بررسی روایی سازه ها شامل روایی همگرا و واگرا می باشد. روایی همگرا به وسیله دو شاخص میانگین واریانس استخراج شده و پایایی ترکیبی سازه ها مورد بررسی قرار می گیرد. میزان قابل قبول برای میانگین واریانس استخراج شده ۰/۴ می باشد. در هر مدل روایی همگرا زمانی برقرار است برای هر شاخص میزان پایایی ترکیبی سازه ها از میانگین واریانس استخراج شده بیشتر باشد. نتایج حاصل از جدول ۳ نشان می دهد هر یک از شاخص های پژوهش از روایی همگرا برخوردار می باشند. همچنین نتایج حاصل از بررسی روایی واگرا مطابق جدول ۴ می باشد. روایی واگرا به این موضوع اشاره دارد که باید همبستگی بین متغیرهایی که در مدل باهم رابطه ای برایشان فرض نشده پایین باشد.

جدول ۴. روایی واگرایی هریک از سازه های پژوهش

Table 4. The different validity of each of the research constructs

شاخص	فضایی	کالبدی	زیباشناختی	اجتماعی	فرهنگی	اقتصادی	زیست محیطی	شادی
فضایی	۰/۶۶۳							

۹۰. فصلنامه علمی - پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی - سال پانزدهم، شماره چهارم، پاییز ۱۴۰۲

کالبدی	۰/۲۲۸	۰/۶۳۸				
زیباشناختی	۰/۱۶۵	۰/۱۲۳	۰/۷۰۱			
اجتماعی	۰/۱۳۴	۰/۲۵۸	۰/۰۹۱	۰/۶۸۹		
فرهنگی	۰/۳۰۷	۰/۱۱۴	۰/۰۸۹	۰/۰۶۲	۰/۶۵۰	
اقتصادی	۰/۲۱۵	۰/۱۴۲	۰/۰۹۳	۰/۲۰۰	۰/۱۵۰	۰/۶۷۲
زیست‌محیطی	۰/۲۱۲	۰/۱۷۱	۰/۱۰۶	۰/۱۲۲	۰/۲۱۴	۰/۷۰۹
شادی	۰/۳۵۷	۰/۲۸۰	۰/۲۰۳	۰/۲۲۴	۰/۲۴۱	۰/۲۳۷
						۰/۶۴۳

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان

در ادامه به بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش پرداخته شده است. در برازش مدل ساختاری بررسی ارتباط بین متغیرهای پنهان پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرد. بررسی مدل ساختاری پژوهش شامل بررسی شاخص‌های ضریب معناداری تی، معیار ضریب مسیر، معیار و ضریب تعیین R^2 می‌باشند. از جمله اساسی‌ترین عامل‌های مورد بررسی شامل ضریب معناداری آزمون می‌باشد. در صورتی که مقدار شاخص ضریب سطح معناداری بیشتر از $1/96$ باشد می‌توان بیان کرد بین متغیرهای پنهان در سطح اطمینان ۹۵ درصد ارتباط معناداری برقرار است. همچنین میزان ضریب مسیر بیان‌کننده وجود رابطه خطی و شدت و جهت این رابطه بین دو متغیر پنهان می‌باشد. میزان ضریب مسیر خطی تقریباً همان ضریب رگرسیون در حالت استاندارد است که ما در مدل‌های ساده‌تر رگرسیون ساده و چندگانه مشاهده می‌کردیم. هرچقدر میزان ضریب مسیر به ۱ نزدیک‌تر باشد نشان‌دهنده رابطه‌ی قوی‌تر بین دو متغیر است. نتایج حاصل مطابق جدول ۵ می‌باشد.

جدول ۵. آماره تی و ضریب تعیین مسیر در متغیرهای پژوهش

Table 5. T-statistics and path determination coefficient in research variables

ردیف	ارتباط بین گویه‌ها	آماره تی	سطح معنی‌داری	ضریب مسیر
۱	شادی---<کفضایی	۳/۹۰۲	۰/۰۰۰	۰/۲۱۲
۲	شادی---<<کالبدی	۲/۹۹۱	۰/۰۰۳	۰/۱۴۳
۳	شادی---<زیباشناختی	۲/۲۳۷	۰/۰۲۶	۰/۱۰۹
۴	شادی---<اجتماعی	۲/۰۳۰	۰/۰۴۳	۰/۱۰۶
۵	شادی---<فرهنگی	۲/۰۰۱	۰/۰۴۶	۰/۱۰۱
۶	شادی---<اقتصادی	۲/۱۱۷	۰/۰۳۵	۰/۱۰۶
۷	شادی---<زیست‌محیطی	۲/۱۸۲	۰/۰۳۰	۰/۱۲۵

مأخذ: مطالعات میدانی نگارندگان

همان‌طور که از نتایج جدول فوق قابل مشاهده می‌باشد می‌توان بیان کرد بین هر یک از متغیرهای پژوهش در سطح اطمینان ۹۵ درصد ارتباط معنی‌داری برقرار است. همچنین ضریب تعیین R^2 برای پژوهش حاضر ۰/۲۴۳ محاسبه شده است. لازم به ذکر است که این شاخص تنها برای متغیرهای درونزای مدل محاسبه شده و بیانگر تأثیر متغیرهای برونزا بر متغیر درونزا می‌باشد. مقادیر بزرگ از ۰/۳۳ بیانگر برازش خوب مدل است. میزان ضریب R^2 در پژوهش حاضر نشان می‌دهد مدل مورد بررسی از برازش مناسبی برخوردار است. همچنین به منظور بررسی برازش کلی از معیار شاخص نیکویی برازش (GOF) استفاده شده است. این شاخص عددی بین صفر تا یک می‌باشد که هر چه مقدار آن به یک نزدیک‌تر باشد نشان از اعتبار و کیفیت بالاتر مدل است میزان محاسبه شده برای پژوهش حاضر برابر ۰/۴۴۵ می‌باشد که این مقدار به دست آمده برای شاخص نیکویی برازش نشان از برازش کلی خوب مدل دارد.

در این پژوهش به تبیین عوامل مؤثر بر خلق شهر شاد در شهر بهبهان پرداخته شد. بدین منظور در ابتدای پژوهش در ابتدا با بررسی مبانی نظری و پیشینه و ادبیات تحقیق مؤلفه‌های مؤثر بر خلق شهر شاد مورد شناسایی قرار گرفته و در قالب پرسشنامه دلفی تهیه و تدوین گردید. در مرحله دوم این شاخص‌ها با استفاده از روش دلفی و با نظر متخصصان حوزه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری آشنا به شهر بهبهان مورد ارزیابی قرار گرفته و شاخص‌های پژوهش تعیین گردید. نتایج نشان داد معیارهای اساسی در خلق شهر شاد در شهر بهبهان شامل شاخص‌های فضایی، کالبدی، زیباشناختی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی می‌باشند که در جدول ۵ ارائه گردیده است. در ادامه این شاخص‌ها در قالب مدل کلی درآمده و با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی و نرم‌افزار اسمارت پی ال اس در شهر بهبهان مورد بررسی قرار گرفتند. بدین منظور ارتباط هر یک از شاخص‌های فضایی، کالبدی، زیباشناختی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی در محیط شهری شهر بهبهان بر شاخص شادی مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج حاصل از بررسی ارائه شده در جدول ۵ نشان می‌دهد بین هر یک از شاخص‌های فضایی، کالبدی، زیباشناختی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی و شاخص شادی ارتباط معنی‌داری برقرار است. همچنین جهت بررسی میزان تأثیر هر یک از ابعاد و مؤلفه‌های پژوهش بر مؤلفه‌ی شادی از ضریب تعیین مسیر استفاده گردید. نتایج حاصل از بررسی ضریب مسیر نشان داد، در بین شاخص‌های مورد بررسی شاخص‌های فضایی، کالبدی و زیست‌محیطی به دلیل ضریب مسیر بیشتر از تأثیر بیشتری نسبت به دیگر شاخص‌ها برخوردار هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

سطح اول نتایج حاصل از پژوهش حاضر شامل شناسایی عوامل مؤثر در ایجاد محیط شهری شاد در شهر بهبهان می‌باشد. بر این اساس در این پژوهش اساسی‌ترین و مهم‌ترین شاخص‌ها در ایجاد شادی در شهر بهبهان با توجه به ادبیات پژوهش و با توجه به نظر متخصصان مورد شناسایی قرار گرفته و در قالب مدل کلی تبیین گردیدند. مدل حاضر

بیانگر این نکته می‌باشد که ایجاد محیط شهری شاد در شهر به‌بهان نیازمند توجه همه‌جانبه به شاخص‌های فضایی، کالبدی، زیباشناختی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی و مؤلفه‌های اساسی به وجود آورنده این شاخص‌ها می‌باشد. شاخص‌هایی که هم به بررسی ابعاد کالبدی و ابعاد مؤثر در طراحی فضاهای شهری پرداخته و هم ابعاد اجتماعی و اقتصادی آن‌ها را مورد توجه قرار می‌دهد. شاخص‌هایی که بیان می‌کنند ایجاد محیطی شاد در فضاهای شهر نه تنها به عوامل فیزیکی و کالبدی محیط‌های شهری بستگی دارد بلکه به تأثیر محیط‌های کالبدی بر ابعاد اجتماعی و فضایی و غیره بستگی دارد. همچنین سطح دوم نتایج، شامل تحلیل به‌وسیله نرم‌افزار اسمارت پی ال اس نشان داد شاخص فضایی ایجاد امنیت در محیط‌های شهری، طراحی شهری (به‌منظور ایجاد ایمنی، دسترسی‌ها، تنوع و انسجام محیط‌های کالبدی)، شاخص‌های کالبدی (شامل ایجاد محیط امن برای عبور دوچرخه و پیاده، طراحی شهری مناسب و وجود المان‌های شادی‌بخش) و همچنین شاخص زیست‌محیطی (شامل پاکیزگی و نظافت در محیط‌های شهری و لزوم توجه به فضاهای سبز و غیره) از جمله فاکتورهای اساسی لزوم ایجاد شهرشاد در شهر به‌بهان به‌شمار می‌روند که توجه بیشتر به این شاخص‌ها در مدیریت و برنامه‌ریزی‌های شهری لزوم ایجاد محیط شهری شاد در به‌بهان می‌باشد. بطور کلی نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد بین هریک از شاخص‌های فضایی، کالبدی، زیباشناختی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی و شاخص شادی ارتباط معنی‌داری برقرار است. همچنین نتایج حاصل از بررسی ضریب مسیر نشان داد، در بین شاخص‌های مورد بررسی شاخص‌های فضایی، کالبدی و زیست‌محیطی به دلیل ضریب مسیر بالاتر از تأثیر بیشتری نسبت به دیگر شاخص‌ها برخوردار هستند. این پژوهش ضمن معرفی ادراکی از مفهوم شادی در فضاهای شهری، می‌تواند زمینه مناسبی برای تدوین سیاست‌ها و راهکارهای ساماندهی و ارتقای کیفیت فضاهای شهری در راستای وضعیت شادمانی در شهر باشد. مقایسه پژوهش حاضر با پژوهش‌های گذشته نشان از همسویی آن با تحقیقات زیر دارد:

- پژوهش اورکی و همکاران در سال ۱۳۹۸ که به بررسی عوامل مؤثر بر شهر شاد در شهر یزد پرداخته نشان می‌دهد، شاخص فضایی مهم‌ترین شاخص‌های مورد بررسی در خلق شهر شاد می‌باشد.
- پژوهش سماواتی که در سال ۱۳۹۷ انجام گردید نشان می‌دهد شاخص‌های کالبدی از جمله اساسی‌ترین شاخص‌ها در خلق شهر شاد به‌شمار می‌روند.

راهکارها

- با توجه به نتایج حاصل می‌توان اقدامات زیر را جهت افزایش حس شادی در فضای شهر پیشنهاد کرد:
- یکی از راه‌های افزایش میزان شادی در فضاها و محیط‌های شهر، تقویت ابعاد اجتماعی - فضایی است تا از این طریق فضاها و محیط‌های برای جذب افراد و برقراری ارتباط اجتماعی بین آنها (از طریق رستوران‌های

روباز، صندلی و نیمکت در بین پیاده روها، فضاهای برای تفریح و اوقات فراغت، فعالیت های سرگرمی برای همه سنین، کنسرت، موسیقی سنتی، ... در نظر گرفته شود.

- با توجه به ارتباطی که بین ابعاد اقتصادی و شادی است ضرورت دارد در توزیع همه امکانات و خدمات و دسترسی افراد به فضاها و محیط ها به صورت یکسان در سطح شهر توجه شود و از این طریق نابرابری اجتماعی و فضایی که از نظر بلاس یکی از مهمترین عامل های تأثیرگذار بر شادی است، کمتر شود و شادی در همه مناطق و ناحیه های شهر یکسان باشد.

- ساماندهی کالبد فضاهای شهری به گونه ای که باعث ترغیب بیشتر مردم برای حضور در فضا و ایجاد شادمانی بیشتر فضا شود.

- ساماندهی فضاهای مکث و تعامل جهت انجام فعالیت های شادی آفرین و افزایش حس تعلق
- استفاده از کاربری های جذاب و فراهم آوردن امکاناتی جهت ایجاد فعالیت های پیش بینی نشده، متفاوت و متنوع شهروندان

- ایجاد امکاناتی جهت برگزاری جشن های خیابانی و نمایشگاه های فصلی و فراهم کردن شرایط الزام جهت ارتباطات اجتماعی و فضاهای مکث توجه به رنگ های موثر در نور و روشنایی و نورپردازی مناسب در شب
- استفاده از مبلمان و المان های خاص جهت ایجاد فضاهای مکث و گفتمان و تاکید بر رنگ های آن

- نظارت مردمی از طریق طراحی مکان هایی برای گردهمایی کاربری فضاهای عمومی
- ایجاد امکانات تفریحی جهت گردهمایی مانند بازی های شهری (با نور و رنگ و...)، ورزش، تئاتر
- رواج فعالیت های از جمله رستوران ها یا غرفه های فروش خیابانی

- استفاده از رنگ های طبیعی و شاد؛ ایجاد فضایی برای گفتگو بین پیاده روها، مانند فضاهای نشسته با مبلمان

انعطاف پذیر.

منابع فارسی

- احمدی، قادر، گلشاهی، مرتضی، باقری، علی (۱۳۹۶)، ارزیابی شاخص‌های شهروند الکترونیک از منظر شهروندان (نمونه موردی: کلانشهر شیراز)، برنامه ریزی و آمایش فضا، دوره بیست و یکم، شماره ۳، ۲۶-۱.
- اورکی، پریش، رضایی، مبارکی، اکبریان رونیزی، سعیدرضا. (۲۰۱۹). تحلیل فضایی عوامل مؤثر بر شهر شاد از نگاه شهروندان مطالعه موردی: شهر یزد. فصلنامه شهر پایدار، ۲(۳)، ۱۹-۳۹.
- اقلیما، مصطفی، نجف آبادی، ابراهیم (۱۳۹۰)، بررسی تأثیر میزان سرمایه فرهنگی در میزان احساس شادی زنان جوان (۱۵ تا ۲۴ ساله) در شهر اصفهان، جامعه پژوهی فرهنگی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۲(۱)، ۱-۲۴
- تمیزی‌فر، ریحانه (۱۳۹۲)، نشاط اجتماعی؛ تحلیل جامعه شناختی عوامل مؤثر بر نشاط اجتماعی شهر اصفهان، سلسله پژوهش‌های رصد فرهنگی، دفتر چهارم، انتشارات دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم.
- سماواتی، سحر، رنجبر، احسان (۱۳۹۸). بازشناسی عوامل مؤثر بر شادی در فضاهای عمومی شهری (مطالعه موردی: محدوده پیاده‌راه مرکز تاریخی تهران). مطالعات شهری، ۸(۲۹)، ۳-۱۸.
- شجاعیان، علی، سجادیان، رحیم پور، نگار. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر تناسب توده و فضاهای شهری بر کمیت وقوع جرم در شهر بهبهان. فصلنامه علمی پژوهش‌های اطلاعاتی و جنایی، ۱۴(۵۴)، ۲۷-۵۰.
- نیک پور، عامر، یاراحمدی، منصوره (۱۳۹۹). شناسایی عوامل مؤثر بر زیست‌پذیری در شهر نورآباد ممسنی. مطالعات ساختار و کارکرد شهری، ۷(۲۳)، ۷-۲۷.
- نیک پور، عامر، مرادی، الهه، یاراحمدی، منصوره (۱۳۹۹). مدلسازی ساختار تفسیری عوامل مؤثر بر شکوفایی شهری (مورد مطالعه: نورآباد ممسنی). جغرافیا و برنامه ریزی شهری چشم انداز زاگرس، ۱۲(۴۳)، ۲۶-۷.
- ویسی‌ناب، برهان، بابایی مقدم، فریدون، قربانی، رسول (۱۳۹۸). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مرتبط با بعد اقتصادی زیست‌پذیری شهری (مطالعه موردی: کلان‌شهر تبریز). پژوهش‌های جغرافیای برنامه‌ریزی شهری، ۷(۱)، ۱۲۷-۱۴۹.
- یاراحمدی، منصوره، نیک پور، عامر، لطفی، صدیقه (۱۳۹۸) بررسی میزان تاب‌آوری کالبدی شهر در برابر زلزله (مورد مطالعه: نورآباد ممسنی). نشریه کاوش‌های جغرافیایی مناطق بیابانی، ۷(۲)، ۱۴۷-۱۷۱.

References

- Ahmadi, Qader, Golshahi, Morteza, Bagheri, Ali (2017), *Evaluation of e-Citizen Indicators from the Perspective of Citizens (Case Study: Shiraz Metropolis)*, Spatial Planning and Planning, Volume 21, Number 3, Number 1, 26-2. (In Persian)
- Bin Bishr, Aisha (2019), *Happy Cities Agenda, Global Happiness and Wellbeing Policy Report 2019*, Chapter 7: 139 112 .
- Ballas, Dimitris. & Danny, Dorling. (2013) *The geography of happiness*, The Oxford handbook of happiness.
- Dolan, P., Peas good, T., & White, M. (2008), *Do we really know what makes us happy? A review of the economic literature on the factors associated with subjective wellbeing*. Journal of Economic Psychology, Volume 29, Issue 1, 94–122.
- Doiran, Ismail and Mohammadi, Jamileh. (2015). *Urban design with the approach of creating urban vitality and vitality according to urban culture (study area: Zanjan city (Saadi street))*. The first annual conference on architectural research, urban planning and urban management. (In Persian)
- Easterlin, Richard A. (2013) *Happiness, growth, and public policy*, Economic Inquiry, Vol.51, No.1, pp.1-15.
- Eqlima, Mostafa, Najafabadi, Ebrahim (2011), *The effect of cultural capital on the feeling of happiness of young women (15 to 24 years old) in Isfahan*, Cultural Sociology, Institute of Humanities and Cultural Studies, Second Year, No. 1 , 1- 24. (In Persian)
- Harding, Stephen. (1985) *Values and the nature of psychological well-being*, In *Values and social change in Britain*, Palgrave Macmillan, London.
- Kharazmi, Omid Ali; Johari, Leila; Kharazmi, Amir Ali (2020). *Evaluation of the characteristics of a Child friendly city in the metropolis of Mashhad*, Urban social geography 7(1),191-210. (In Persian)
- Lyubomirsky, S., Kennon M., Sheldon, and Schkade ,D., (2005).Pursuing happiness: the architecture of sustainable change. Review of general psychology, Vol.9, No.2, p.111-131.
- Mousavi,M.(2013).*Happiness:Theoretical approach and experimental finding*,Tehran: Tissa. (In Persian)
- McGillivray, M., & Clarke, M. (Eds.). (2006). *Understanding human well-being. Towards a Man-Environment Approach to Urban Form and Design (Urban and regional planning series)*. University of Wisconsin-Milwaukee.
- Montgomery, Charles. (2013), *Happy City: Transforming Our Lives through Urban Design*, Publisher: Farrar, Straus and Giroux, Random House, Penguin Books, first edition.
- Mirzaei, Sara and Zangiabadi, Ali. (2019). *Spatial analysis of tourism indicators and urban development with the approach of Shad city (Case study: Shiraz metropolis)*. Scientific Journal of Geography and Planning, Volume 24, Number 73, Pages 379-404.
- Nawijn, Jeroen. & Ruut, Veenhoven. (2013) *Happiness through leisure*, In Positive leisure science, pp. 193-209. Springer, Dordrecht.
- Nikpour, Amer, Yarahmadi, Mansoura (1399). *Identification of factors affecting livability in the city of Noorabad Mamasani*. Urban Structure and Function Studies, 7 (23), 7-27. (In Persian)
- Nikpour, Amer, Moradi, Elahe, Yarahmadi, Mansoureh (1399). *Modeling the interpretive structure of factors affecting urban prosperity (Case study: Noorabad Mamasani)*. Zagros Vision Geography and Urban Planning Quarterly, 12 (43), 26-7(In Persian)
- Oriki, Parivash, Rezaei, Mubaraki, Akbarian Ronizi, Saeed Reza. (2019). *Spatial analysis of factors affecting a happy city from the perspective of citizens Case study: Yazd city*. Sustainable City Quarterly, 2 (3), 19-39. (In Persian)
- Park, Y:Kim, M and Seong, K(2020), *Happy neighborhoods: Investigating neighborhood conditions and sentiments of a shrinking city with Twitter data*, Growth & Change, 00, 1-28. doi:10.1111/grow.12451

- Rahmani, Leila (2015) *Investigation and identification of effective factors in a happy city (child friendly)*, Master Thesis, Supervisor: Mohammad Mousakhani, University of Tehran. (In Persian)
- Rezaei, Fatemeh and Zolghias, Moheb (2016). *Research on the factors influencing the creation of a happy city*. The third scientific congress of new horizons in the field of civil engineering, architecture, culture and urban management of Iran(In Persian)
- Rojas, M. (2011). "*Happiness, income, and beyond*". Applied Research in Quality of Life, 6(3), 265-276.
- Radwan, M. Farouk (2014), *The Psychology of Attraction Explained: Understand what attracts people to each other*, Create Space Independent Publishing Platform.
- Safavimoghaddam, Seyedeh Marayam; Nowganidokht, Mohsen and Khorasani, Mohammadmazloun (2015). *Survey of a child-friendly city and the feeling of children's happiness in the city of Mashhad*, Journal of Social Sciences, Faculty of Literature and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Spring and Summer, pp. 143-165. (In Persian)
- Schroeder, Kent (2018), *Politics of Gross National Happiness; Governance and Development in Bhutan*, Springer Nature.
- Samavati, S., & Ranjbar, E.(2017). *The Effect of Physical Stimuli on Citizens' Happiness in Urban Environments: The Case of the Pedestrian Area of the Historical Part of Tehran*, Journal of Urban Design and Mental Health ;2:2.
- Shojaeian, Ali, Sajjadian, Rahimpour, Negar. (2019). *Investigating the Effect of Mass Proportion and Urban Spaces on the Quantity of Crime Occurrence in Behbahan*. Journal of Intelligence and Criminal Research, 14 (54), 27-50. (In Persian)
- Statistics Center of Iran (2016). (In Persian)
- Tahmasebizadeh, Farshad and Khadem Al-Husseini, Ahmad. (2018). *Spatial analysis of social justice in urban areas (Case study of Isfahan areas)*. Geography and Environmental Studies, Seventh Year No. 26. (In Persian)
- Tam, Henry. (2010) *Against Power Inequalities: Reflections on the struggle for inclusive communities*, London, UK: Birkbeck, London University
- Tamizifar, Reyhaneh (2013), *Social vitality; Sociological Analysis of Factors Affecting the Social Vitality of Isfahan*, Cultural Observation Research Series, Fourth Office, Qom Seminary Propaganda Office Publications. (In Persian)
- United Nations (2018). *68% of the world population projected to live in urban areas by 2050, says UN*. Retrieved from https://www.un.org/development/desa/en/news/population/2018_revision_of_world_urbanization_prospects.html.
- United Nations (2017). *New Urban Agenda, Habitat III*.
- Veenhoven, Ruut. (2017) *World Database of Happiness: Archive of research findings on subjective enjoyment of life*, Erasmus University Rotterdam, The Netherlands.
- Veysinab, Borhan, Babaei Moghadam, Fereydoun, Ghorbani, Rasoul (2019). *Identifying and prioritizing factors related to the economic dimension of urban viability (Case study: Tabriz metropolis)*. Geography of Urban Planning Research, 7 (1), 127-149. (In Persian)
- Wiking, M.,(2014). "*The Happiness Research Institute*" <http://www.happinessresearchinstitute.com/>[Accessed on 1 October 2014]
- Yarahmadi, Mansoureh, Nikpour, Amer, Lotfi, Sedigheh (2019) *Investigation of the physical resilience of the city against earthquakes (Case study: Noorabad Mamasani)*. Journal of Desert Geographical Exploration, 7 (2), 147-171. (In Persian)
- Zangiabadi, Ali and Mirzaei, Sara (2020). *Explaining the effective factors on achieving a happy city in Shiraz metropolis*. Space Planning and Planning, Vol. 24, N. 3. (In Persian)
- www.fararu.com
- www.thehappycity.com

Explaining the factors affecting the creation of a happy city with the approach of structural equations (Case study: Behbahan city)

Rahimberdi Annamoradnejad*

Associate Professor, Department Geography and Urban planning, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

Abdolmotalleb Karimzadeh

Ph.D. Candidate, Department of Geography and Urban planning, University of Chamran, Ahvaz, Iran.

Abstract

Introduction: If emotions are divided into six categories of anger, hatred, fear, surprise, sadness and happiness, then happiness is one of the most basic emotions that people need to achieve in their daily life. Happy city is a lively and dynamic city that facilitates social relations and creates a lively environment with high quality of life by increasing public participation. The purpose of the current research is to identify and explain the factors affecting the creation of a happy city in urban environments, especially in Behbahan city.

Materials and methods: At first, by examining the background of the research and studies conducted, as well as considering the summation of various theories and experiences, basic indicators in the field of creating a happy city were identified, and these indicators were identified using the Delphi method and with the opinion of experts in the field of geography and planning. A familiar urban planning of Behbahan city (25 people) was modified in two stages and the general model was adjusted in most cases.

Results and discussion: The results of the research showed that the basic factors in creating a happy city in Behbahan include spatial, physical, social, economic, aesthetic, environmental and cultural indicators. Also, in the continuation of this model, using the process of factor analysis in Smart PLS software, it was investigated and evaluated in Behbahan city, and the results showed that there is a significant relationship between each of the research indicators and happiness. Analysis using SmartPLS software showed the spatial index of creating security in urban environments, urban design (in order to create safety, accessibility, diversity and coherence of physical environments), physical indicators (including creating a safe environment for bicycle and pedestrian crossing, suitable urban design and the existence of happy elements) as well as the environmental index (including cleanliness and cleanliness in urban environments and the need to pay attention to green spaces, etc.) are considered among the basic factors of the need to create a happy city in Behbahan city, and more attention to these indicators in urban management and planning is necessary to create an environment It is a happy city in Behbahan. The results of this research are in line with the findings of Oriki and Samavati.

Conclusion: Among the examined criteria, the spatial, physical and environmental index are more important due to the higher path coefficient. This research, while introducing a perception of the concept of happiness in urban spaces, can be a suitable field for formulating policies and strategies for organizing and improving the quality of urban spaces in line with the state of happiness in the city. The innovation of the present research is because there has been no research on this subject in Behbahan city by studying multiple indicators and their relationship with children's happiness.

Keywords: Happy city, Structural equations, Smart PLS, Behbahan.

---

*(Corresponding author) r.moradnejad@umz.ac.ir